

Hallituksen esitys Eduskunnalle haastemieslaiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi haastemieslaki, joka korvaisi haastomiehistä vuonna 1901 annetun lainveroisen asetuksen. Ehdotetun lain mukaan haastemiehiä olisivat tuomioistuimen, maistraatin tai poliisin palveluksessa olevat haastemiesten esimiehen ja haastemiehen toimen haltijat. Nimismiespiirissä ulosottoapulainen olisi myös haastemies. Haastemiehen tehtävänä on ehdotuksen mukaan haastetiedoksiantojen toimittaminen.

Ehdotetun lain mukaan jokainen olisi velvollinen antamaan tiedoksiantotehtävää toimittavalle haastemiehelle henkilöllisyyden selvittämiseksi tarpeelliset tiedot, kun haastemies häneltä niitä virkatehtävässään tiedustelee.

Ehdotetussa laissa olisivat myös säännökset eräiden virkamiesten sekä toimihenkilöiden oikeudesta toimittaa tiedoksiantoja.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan noin kolmen kuukauden kuluttua sen hyväksymisestä.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	3	5. Esityksen taloudelliset vaikutukset	7
1. Nykyinen tilanne	3	6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	7
1.1. Yleistä	3	YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	7
1.2. Haastetiedoksiannon toimittajat	3	1. Lakiehdotuksen perustelut	7
1.3. Haastemiehet	3	2. Tarkemmat säännökset ja määräykset	10
1.4. Haastetiedoksiantotehtävien jakautuminen	4	3. Voimaantulo	10
2. Asian valmistelu	4	LAKITEKSTI	11
2.1. Eduskunnan lausuma	4	Haastemieslaki	11
2.2. Eduskunnan oikeusasiamiehen kirje	4	LIITTEET	
2.3. Lakiehdotuksen valmistelu ja lausunnot	5	Haastemiesasetus	13
3. Uudistuksen syyt ja uudistusehdotus	5	Asetus tiedoksiannosta hallintoasioissa annetun ase-	
3.1. Haastemiesjärjestelmä	5	tuksen muuttamisesta	14
3.2. Haastemiehen asema	6		
4. Esityksen organisatoriset ja henkilöstövaikutukset	6		

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

1.1. Yleistä

Haasteen tiedoksiannosta yleisessä tuomioistuimessa käsiteltävissä asioissa on säädetty vuonna 1960 uudistetussa oikeudenkäymiskaaren 11 luvussa (362/60). Tiedoksiannosta hallintoasioissa annettua lakia (232/66) sovelletaan tiedoksiantoon hallintoasioissa sekä hallinto-oikeudellisissa lainkäyttöasioissa. Tiedoksiannosta on lisäksi säädetty lukuissa erityislajeissa.

Yleisissä tuomioistuimissa käsiteltävissä asioissa haastetiedoksianto, jossa asiakirja luovutetaan asianomaiselle, on säännönmukainen tiedoksiantotapa. Hallintoasioissa, joissa on yleensä käytettävissä useita vaihtoehtoisia tiedoksiantotapoja, haastetiedoksiantoa käytetään sitä vastoin harvemmin.

1.2. Haastetiedoksiannon toimittajat

Oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 9 §:n mukaan haasteen antaa tiedoksi haastemies tai kaksi uskottavaa esteetöntä henkilöä taikka yksikin, jos hän saa vastaajan kirjallisen todistuksen tiedoksiannosta. Tähän haasteen tiedoksiantoa koskevaan perussäännökseen viitataan useassa laissa. Saman luvun 22 §:n 2 momentin mukaan rikosasiassa haastaminen saadaan toimittaa myös suullisesti. Luvun 23 §:stä ilmenee, että suullisen haasteen voi toimittaa vain haastemies. Suullista haastetta käytettäessä haastemies tavallisesti antaa tiedoksi virallisen syyttäjän laatiman haastetodistuksen. Oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 26 §:n mukaan myös todistajan kutsuu haastemies.

Tiedoksiannosta hallintoasioissa annetun lain 5 §:n 1 momentin mukaan haastetiedoksiannon voi haastemiehen lisäksi suorittaa poliisimies tai kaksi uskottavaa henkilöä tai yksikin, jos asianomainen allekirjoittamalla tiedoksiantotodistuksen myöntää tiedoksiannon tapahtuneen. Pykälän 2 momentin mukaan asetuksella säädetään muista kuin 1 momentissa tarkoitetuista, haastetiedoksiantoja toimittavista virkamiehistä. Tiedoksiannosta hallintoasioissa annettu asetuksen (662/66) 2 §:ssä säädetään, että haastetiedoksiantoja ovat velvolliset suorittamaan haastemies sekä yleispoliisin ylikonstaapeli, vanhempi ja nuorem-

pi konstaapeli. Nimismies, apulaisnimismies ja muu kuin edellä mainittu yleispoliisin poliisimies ovat velvollisia yksittäistapauksissa suorittamaan haastetiedoksiantoja.

Eräissä laeissa on erityissäännöksiä siitä, kenellä on oikeus tai velvollisuus toimittaa tiedoksiantoja. Ulosottolain 3 luvun 27 §:n (389/73) mukaan ulosottoasiassa haastetiedoksiannon voi suorittaa myös ulosottomies tai ulosottoapulainen. Rangaistumääräyslain (146/70) 5 §:n 3 momentin mukaan virallinen syyttäjä ja poliisimies voivat toimittaa rangaistusvaatimuksen tiedoksiannon niin kuin haastemies. Sama oikeus on rangaistusvaatimuksen tekemiseen oikeutetulla rajavartiomiehellä (laki rajavartiolaitoksesta; 5/75, 14 §:n 2 momentti) ja tullimiehellä (tullilaki; 573/78, 58 §:n 2 momentti). Rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 6 luvun (595/77) 8 §:n 1 momentin mukaan sakotetun haastaa muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin ulosottomies, ulosottoapulainen tai poliisimies suullisella haasteella.

1.3. Haastemiehet

Haastemiehiä koskevat säännökset sisältyvät haastomiehistä vuonna 1901 annettuun lainluonteiseen asetukseen. Haastemiehen tehtävänä on asetuksen 1 §:n mukaan haasteiden ja tuomioistuimen päätösten ilmoittaminen samoin kuin kutsumusten ja muiden tiedoksiantojen toimittaminen. Asetuksessa säädetään myös siitä, ketkä ovat haastemiehiä.

Asetuksen 1 §:n 2 momentin nojalla lautamies on samalla haastemies, ellei hän luovu siitä toimestaan. Tällä säännöksellä ei ole nykyisin merkitystä, koska lautamiehet eivät käytännössä enää toimita tiedoksiantotehtäviä. Saman momentin mukaan tuomioistuimien määrää sopivia ja halukkaita henkilöitä haastemieheksi kaupungissa ja myös maaseudulla, jos siellä lautakunnan jäsenten lisäksi tarvitaan useampia haastemiehiä. Haastomiehistä annetussa asetuksessa tarkoitettuja haastemiehiä ovat ennen muuta haastemiesten esimiehen tai haastemiehen toimen haltijat, joita on raastuvanoikeuksissa ja maistraateissa sekä myös eräissä poliisipiireissä. Näiden tointen haltijoiden pääasiallisena tai keskeisenä tehtävänä on juuri haastetiedoksiantojen toimittaminen. On

huomattava, ettei haastemiehen toimi sinänsä anna haastemiehen kelpoisuutta. Haastemiesten esimiehen tai haastemiehen toimen haltijasta tulee haastomiehistä annetussa asetuksessa tarkoitettu haastemies vasta, kun hän on saanut tuomioistuimelta tätä koskevan määräyksen.

Haastemiehen määräys voidaan antaa muullekin kuin haastemiesten esimiehen tai haastemiehen toimen haltijalle. Etenkin maaseudulla poliisimiehet ovat usein haastemiehiä. Haastemiehen määräyksiä on lisäksi annettu hyvin erilaisissa tehtävissä toimiville henkilöille, esimerkiksi ulosottoapulaishiljoille, tuomioistuinten tai poliisipiirien kansliahenkilökuntaan kuuluville, vanginvartijoille ja myös kunnallisten virastojen henkilökuntaan kuuluville.

Haastomiehistä annetun asetuksen 2 §:n mukaan kaupunginvoudilla, julkisella notaarilla, kaupunginviskaalilla, nimismiehellä ja lautamiehellä, joka on luopunut haastemiestoimestaan, on oikeus ilman määräystä yksittäistapauksissa toimittaa haastemiehen tehtäviä.

Haastomiehistä annetun asetuksen mukaan tiedoksianto-organisaatio muodostuu siten ensinnäkin *haastemiehistä*, joita ovat:

- ilman eri määräystä lautamies
- haastemiehen määräyksen saanut haastemiesten esimiehen tai haastemiehen toimen haltija
- haastemiehen määräyksen saanut muu henkilö.

Toiseksi se muodostuu henkilöistä, jotka *olematta haastemiehiä* voivat *yksittäistapauksissa* toimittaa haastemiehen tehtäviä. Tällaisia ovat:

- asetuksessa luetellut virkamiehet
- lautamiehet, jotka ovat luopuneet haastemiehen toimesta.

1.4. Haastetiedoksiantotehtävien jakautuminen

Tarkkoja tilastotietoja ei ole siitä, kuinka paljon haastetiedoksiantoja vuosittain kaikkiaan toimitetaan. Paikallispoliisin henkilöstön sekä raastuvanoikeuksien ja maistraattien haastemiesten suoritustilastojen mukaan nämä henkilöstöryhmät suorittivat vuonna 1981 yhteensä 373 800 haastetiedoksiantoa. Näistä paikallispoliisin henkilöstön osuus oli 59 prosenttia. Poliisin henkilöstö suoritti viranomaisen aloitteesta toimitetuista tiedoksiannoista lähes kaksi kolmasosaa ja yksityisen pyynnöstä suoritetuista tiedoksiannoista suunnitteen puolet (Poliisin haastemiestöryhmän mietintö. Sisäasiainministeriön poliisiosaston julkaisu

4/1983 s. 9). Edellä oleviin lukuihin eivät sisälly sellaiset haastemiesten toimittamat yksityistiedoksiannot, jotka ovat jääneet kirjaamisjärjestelmän ulkopuolelle.

Säännöksiä tiedoksiantotehtävien jaosta yhtäältä raastuvanoikeuksien ja maistraattien haastemiesten ja toisaalta poliisin kesken ei ole, vaan käytäntö vaihtelee paikkakunnittain. Esimerkiksi eräissä sellaisissa kaupungeissa, joissa on raastuvanoikeus, poliisi toimittaa tiedoksiantoja myös yksityisoikeudellisissa asioissa sekä huolehtii kuulustelemiensa henkilöiden haastamisesta rikosasioissa. Nimismiespiireissä ulosottoapulaiset yleensä hoitavat yksityisluonteiset, palkkiolliset tiedoksiantotehtävät poliisimiesten huolehtiessa rikoshaasteista. Sellaisissa poliisipiireissä, joissa on haastemies, haastemies hoitaa yleensä tiedoksiantotehtävät, mutta tällöinkin poliisimiehet toimittavat usein haastamiset rikosasioissa.

2. Asian valmistelu

2.1. Eduskunnan lausuma

Vuoden 1959 valtiopäivillä annetussa hallituksen esityksessä laiksi oikeudenkäymiskaaren sekä laeiksi eräiden oikeudenkäyntimenettelyä koskevien muiden lakien muuttamisesta (hall.es. 33/1959 vp.) ehdotettiin, että haastemiehiä koskevat säännökset otetaan oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 26—29 §:ään. Eduskunta ei kuitenkaan sisällyttänyt näitä säännöksiä hyväksymäänsä lakiin. Hallituksen esitykseen antamassaan vastauksessa eduskunta totesi, että kun oikeudenkäymiskaaren 11 luku koskee vain haastetta ja sen tiedoksiantamista, ei ole aiheellista, että sanottuun lukuun otetaan säännökset oikeuden päätösten sekä muiden kutsujen ja tiedoksiantojen tiedoksiantomenettelystä. Eduskunta kuitenkin edellytti, "että hallituksen toimesta ensi tilassa ryhdytään valmistelemaan kutsuja ja tiedoksiantoja koskevien säännösten uudistamista".

2.2. Eduskunnan oikeusasiamiehen kirje

Valtioneuvostolle 19 päivänä maaliskuuta 1982 osoittamassaan kirjeessä eduskunnan oikeusasiamies toteaa, että osa haastemiehistä on hallinnollisesti oikeusministeriön ja osa sisäasiainministeriön alaisia ja että tämä on omiaan lisäämään haastemiesjärjestelmän epäyhtenäisyyttä. Hajanaisen organisaation lisäksi lainsäädännöstä puut-

tuvat haastemiehiä koskevat useat keskeiset säännökset, esimerkiksi haastemiesten kelpoisuusehdoista ja toimivaltuuksista. Koska haastemiehiä koskeva lainsäädäntö on oikeusasiamiehen mielestä hänen kirjeessään käsittelemissään kohdissa vanhentunut ja puutteellinen ja kun tästä vanhentuneisuudesta ja puutteellisuudesta on aiheutunut epätietoisuutta ja erilaista käytäntöä, oikeusasiamies saattoi asian valtioneuvoston tietoon tarpeelliseksi katsottaviin toimenpiteisiin ryhtymistä varten.

2.3. Lakiehdotuksen valmistelu ja lausunnot

Lakiehdotus on valmisteltu oikeusministeriössä virkatyönä. Ehdotusta valmistelleen työryhmän esitysluonnoksesta on hankittu lausunnot ulkoasiainministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, verohallitukselta, Pohjois-Karjalan lääninhallitukselta, Helsingin ja Kotkan raastuvanoikeuksilta, Varkauden tuomiokunnan tuomarilta, Turun maistraatilta, Seinäjoen piirin nimismieheiltä, Suomen Kaupunkiliitto r.y:ltä, Suomen Kunnallislitto r.y:ltä, Finlands Svenska Kommunförbund r.f:ltä, Suomen Asianajajaliitolta, Suomen kihlakunnan- ja käräjätuomarit r.y:ltä, Suomen Kaupunginviskaaliyhdistys r.y:ltä, Suomen Kaupunginvoutien Yhdistys r.y:ltä, Suomen Nimismiesyhdistys r.y:ltä, Suomen Haastemiehet r.y:ltä, Suomen Poliisien Liitto r.y:ltä ja Suomen Rikospoliisiliitto r.y:ltä. Eräitä viranomaisia ja järjestöjä on lisäksi kuultu esitystä valmisteltaessa.

Lausunnoissa suhtauduttiin esitykseen yleisesti ottaen myönteisesti. Yksityiskohtia koskevat huomautukset on otettu esityksen jatkovalmistelussa mahdollisuuksien mukaan huomioon.

3. Uudistuksen syyt ja uudistusehdotus

3.1. Haastemiesjärjestelmä

Nykyisin haastetiedoksiantoja toimittavat lähinnä raastuvanoikeuksien ja maistraattien haastemiehet sekä paikallispoliisin poliisimiehet ja nimismiespiirien ulosottoapulaiset. Osa haastemiehistä on siten hallinnollisesti oikeusministeriön ja osa sisäasiainministeriön alaisia. Vaikka haastemiesorganisaatio on hajanainen ja epäyhtenäinen, on se siitä huolimatta täyttänyt varsin hyvin tehtävänsä. Erillisen ja yhtenäisen haaste-

miesorganisaation luominen ei ole ilman suuria kustannuksia mahdollista. Senkin vuoksi on tarkoituksenmukaista edelleen tukeutua jo olemassa oleviin viranomaisiin. Noin 250 raastuvanoikeuskaupungista ja nimismiespiiristä muodostuu haastemiesorganisaation sopiva runko. Näiden piirien toimialue on riittävän pieni, jotta tiedoksiantotehtävät voidaan hoitaa joutuisasti. Esimerkiksi tuomiokunnan alue on suuressa osassa maata liian laaja haastemiehen toimialueeksi.

Raastuvanoikeuskaupungeissa haastemiehen tiedoksiantotehtävistä tulisivat vastaisuudessaakin huolehtimaan pääasiassa raastuvanoikeuden ja maistraatin palveluksessa olevat haastemiesten esimiehen ja haastemiehen toimen haltijat. Nimismiespiireissä, joissa ei ole haastemiehen toimia, tiedoksiantotehtävistä huolehtiminen tulisi kuulumaan ensisijaisesti ulosottoapulaisille. Tämä on perusteltua ulosottoapulaisten muiden tehtävien ja heidän saamansa koulutuksen perusteella. Ulosottoapulaiset joutuvat toimensa puolesta varsin paljon liikkumaan piirinsä alueella. Ulosottoapulaisella on hyvä paikallistuntemus. Lisäksi ulosottoapulaiset asioivat usein niiden henkilöiden kanssa, joille haasteita annetaan paljon tiedoksi.

Poliisimiehiä joudutaan vastaisuudessaakin käyttämään tiedoksiantotehtävissä. Raastuvanoikeuskaupungeissa, joissa raastuvanoikeus tai maistraatti on ja tulisi olemaan haastemiesjärjestelmän perusyksikkö, poliisi toimittaisi tiedoksiantoja lähinnä rikosasioissa ja myös hallintoasioissa. Nimismiespiireissä tiedoksiantotehtävät joudutaan jakamaan kunkin nimismiespiirin henkilöstörakenteen ja tehtävämäärien mukaan nimismiespiirin eri henkilöstöryhmien kesken.

Esityksen tarkoituksena on selkeyttää nykyistä haastemiesjärjestelmää. Laissa säädettäisiin, ketkä ovat virkansa puolesta haastemiehiä. Haastemiehen kelpoisuus syntyisi siten palvelussuhteen, ei tuomioistuimen määräyksen perusteella. Haastetiedoksianto on nykyisin luonteeltaan tavanomaista virkatoimintaa. Henkilön sopivuus haastemieheksi voidaan arvioida palvelussuhdetta täytettäessä. Kun haastemiehet vastaisuudessa olisivat määrätyn toimen haltijoita, voidaan heidän toimintaansa valvoa siten kuin virkamiesten toimintaa yleensäkin. Haastemiesten valvontakaan ei edellytä tuomioistuimen määräykseen perustuvan järjestelmän säilyttämistä.

Ehdotetun lain mukaan haastemiehen kelpoisuus olisi suoraan lain nojalla haastemiesten esimiehen tai haastemiehen toimen haltijoilla, joita on raastuvanoikeuksissa ja maistraateissa ja poliis-

sin palveluksessa, sekä nimismiespiirien ulosotto-apulaisilla.

Poliisimies voisi virkansa puolesta toimittaa tiedoksiantoja ja haastamisia olematta haastemies. Hallintoasioissa poliisimiehillä on tällainen oikeus ennestään tiedoksiannosta hallintoasioissa annetun lain mukaan. Poliisimiesten velvollisuudesta toimittaa tiedoksiantoja on tarkoitus säätää ehdotetun lain nojalla annettavassa haastemiesasetuksessa. Voimassa olevan haastemiesistä annetun asetuksen mukaisesti eräät virkamiehet, kuten kaupunginvouti ja kaupunginviskaali, voisivat edelleen yksittäistapauksissa toimittaa haastamisia ja tiedoksiantoja. Ehdotuksessa tällaisten virkamiesten piiriä on vielä laajennettu.

Tiedoksiannosta hallintoasioissa annetun lain 2 §:n mukaan tiedoksiannon toimittamisesta pitää huolta hallintotoimen suorittanut viranomainen, jollei toisin ole säädetty. Milloin hallintoasioissa käytetään haastetiedoksiantoja, on joissakin tapauksissa tarkoituksenmukaista, että viranomaisen voi määrätä palveluksessaan olevan henkilön sen toimittamaan ilman, että viranomaisen tarvitsee turvautua haastemieheen. Näin tiedoksiantojärjestelmään saadaan joustavuutta ja haastemiehet voivat keskittyä enemmän tiedoksiantoihin rikos- ja siviiliasioissa. Tällainen mahdollisuus haastetiedoksiantojen toimittamiseen on tarkoitus toteuttaa tiedoksiannosta hallintoasioissa annettua asetusta muuttamalla.

3.2. Haastemiehen asema

Käytännössä on jonkin verran esiintynyt epä-tietoisuutta haastemiehen oikeudellisesta asemasta, esimerkiksi haastemiehen velvollisuudesta toimittaa tiedoksiantoja, tiedoksiantoon liittyvistä vastuukysymyksistä sekä haastemiehen oikeuksista tiedoksiantoja toimitettaessa. Tähän on osaltaan vaikuttanut se, että periaatteessa kuka tahansa "sopiva ja halukas henkilö" voidaan määrätä haastemieheksi. Haastemieheksi onkin määrätty hyvin erilaisissa palvelussuhteissa ja tehtävissä olevia henkilöitä. Nykyistä tilannetta selkeyttää se, että haastemiehenä voisi ehdotuksen mukaan olla vain valtioon virkasuhteessa oleva henkilö. Tiedoksiantotehtävien hoitaminen on virka-tehtävä ja haastemiehen oikeudellinen asema määräytyisi tältä pohjalta. Lakiehdotuksen mukaan voitaisiin esimerkiksi tuomioistuimen kansliahenkilökuntaan kuuluvalla työsopimussuhteelle toimihenkilölle antaa oikeus toimittaa tie-

doksiantoja. Tiedoksiantoja toimittaessaan tällainenkin henkilö toimii virkavastuulla.

Lisäksi pidetään tarpeellisena ottaa lakiin eräitä haastemiesten asemaa täsmentäviä ja tiedoksiantotehtävien suorittamista tehostavia säännöksiä. Laissa määriteltäisiin haastemiesten toimialue sekä heidän oikeutensa ja velvollisuutensa suorittaa tiedoksiantoja toimialueella ja sen ulkopuolella.

Sen turvaamiseksi, että haaste tai muu asiakirja annetaan tiedoksi oikealle henkilölle, pidetään tarpeellisena, että haastemiehellä olisi oikeus vaatia tässä tarkoituksessa asianomaisia esittämään henkilöllisyytensä selvittämiseksi tarpeelliset tiedot.

Ruotsissa tulivat heinäkuun alusta 1985 voimaan lainmuutokset, joilla pyritään tehostamaan tiedoksiantotoimintaa. Uusien säännösten mukaan viranomaiset ovat velvollisia antamaan myös salassapidettäviä tietoja tiedoksiannon vastaanottajan osoitteesta, työpaikasta ja puhelinnumerosta silloin, kun niitä tarvitaan tiedoksiannon vastaanottajan tavoittamiseksi. Kiinteistönomistajalla ja työnantajalla on velvollisuus avustaa haastemiestä pääsemään työpaikalle tai sisätiloihin. Sellaisia ongelmia, jotka ovat Ruotsissa johtaneet lainmuutoksiin, ei ole Suomessa ainakaan samassa mitassa ilmennyt. Tämä johtunee osaltaan siitä, että Suomessa haastemiehet toimivat pienemmissä hallinnollisissa ja alueellisissa yksiköissä. Tällöin tiedoksiannon vastaanottajakin on paremmin tavoitettavissa. Haastemiehet voivat saada tietoja poliisin osoiterekistereistä ja eräistä muista rekistereistä. Haastemiesten tietojensaantioikeuden laajentamiseen ei ole erityistä syytä. Ilmeisesti Suomessa on harvinaista se, että kiinteistönomistaja tai vuokranantaja taikka työnantaja kieltäisi tai estäisi haastemiestä pääsemästä kiinteistöön tai työpaikalle haastamista varten. Tähän nähden myötävaikutusvelvollisuuden säätämistä kiinteistönomistajalle, vuokranantajalle ja työnantajalle ei ole pidetty tarpeellisena.

4. Esityksen organisatoriset ja henkilöstövaikutukset

Ehdotetulla lailla on tarkoitus vakiinnuttaa nykyinen kahdelle eri hallinnonalalle jakautunut haastemiesorganisaatio. Esityksen toteuttaminen ei edellytä siten uusien viranomaisten perustamista eikä merkittäviä uudelleenjärjestelyjä nykyisissä viranomaisissa. Nimismiespiireissä uudistus merkitsi tiedoksiantotehtävien siirtämistä

nykyistä suuremmassa määrin poliisimiehiltä ulosottoapulaisille ja siten poliisin työvoiman vapauttamista enemmän varsinaisiin poliisitehtäviin. Tiedoksiantotehtävät on otettava huomioon nimismiespiiriin ulosottoapulaisen toimien tarvetta mitoitettaessa. Ulosottoapulaisten tiedoksiantotehtävien määrän lisääntymisestä on vaikea esittää tarkkaa arviota, koska tiedoksiantotoimen tarkempi organisointi ja tehtävien jako voi vaihdella nimismiespiireittäin.

5. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Ehdotetusta laista ei aiheudu välittömästi menoja valtiolle.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Haastemiehet. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, ketkä ovat kelpoisia toimittamaan oikeudenkäymiskaareissa sekä tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa sekä muualla haastemiehille säädettyjä tiedoksiantotehtäviä. Haastemiehen kelpoisuus määräytyisi ehdotuksen mukaan suoraan palvelussuhteen perusteella. Erillisestä tuomioistuimen antamasta haastemiehen määräyksestä luovuttaisiin.

Haastemiehiä olisivat ensinnäkin haastemiesten esimiehen tai haastemiehen toimen haltijat. Sellaisia voi olla raastuvanoikeudessa (laki raastuvanoikeudesta; 351/76, 4 §) ja maistraatissa (laki maistraatista; 341/76, 7 §). Haastemiehen toimia on myös eräissä poliisipiireissä.

Nimismiespiirissä ulosottoapulainen olisi samalla myös haastemies. Tällaisen ulosottoapulaisen haastemiehen asema perustuisi suoraan lakiin. Kaupunginvoudinviraston ulosottoapulaisilla ei olisi vastaavaa asemaa. Heillä olisi kuitenkin 6 §:n mukaan oikeus suorittaa haastamisia ja tiedoksiantoja esimerkiksi täytäntöönpanon yhteydessä.

Voimassa olevan lain mukaan haastemieheksi määrättävän on tehtävä tuomioistuimessa erityinen haastemiehen vala. Koska tiedoksiantojen toimittaminen kuuluu haastemiesten virkatehtä-

6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Tiedoksiantolainsäädännön kokonaisuudistus on ollut jo kauan vireillä. Uudistuksella on tarkoitus luoda yleiset tiedoksiantosäännökset, jotka koskisivat kaikkia tiedoksiantoja tuomioistuimen tai muun viranomaisen käsiteltävässä asiassa. Yhtenä tavoitteena on mahdollistaa postitiedoksiannon käyttäminen entistä useammissa tapauksissa. Haastetiedoksianto tulisi kuitenkin säilymään varmimpana tiedoksiantotapana. Tiedoksiantolainsäädännön kokonaisuudistus tullee vähentämään haastetiedoksiantojen määrää.

viin, erityinen haastemiehen vala on tarpeeton. Siksi siitä ehdotetaan luovuttavaksi.

Tämä lakiehdotus koskee haastemiehiä vain tiedoksiantojen toimittajina. Haastemiehillä on tiedoksiantojen toimittamisen ohella muitakin tehtäviä, joista on säädetty tai määrätty erikseen, esimerkiksi raastuvanoikeuden haastemiehen osalta raastuvanoikeuden työjärjestyksessä.

Tähän esitykseen ei sisälly säännöksiä haastemiesten muodollisista kelpoisuusehdoista. Näistä onkin säädetty erikseen, esimerkiksi raastuvanoikeuksien haastemiesten osalta raastuvanoikeudesta annetun asetuksen (179/78) 7 §:n 2 momentissa. Haastemiehen kelpoisuuden antavaa sopivaa tutkintoa ei nykyisin ole, vaan haastemiehet ovat päteväytyneet tehtäviinsä käytännön kokemusta hankkimalla ja saamalla työhön liittyvää koulutusta.

Lakiehdotukseen ei sisälly myöskään säännöstä haastemiehen esteellisyydestä. Käytännössä katsotaan oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 9 §:n nojalla, että haastemiehen esteellisyyteen on sovellettava toimitustodistajan esteellisyyttä koskevaa oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 43 §:ää. Tiedoksiantajan esteellisyydestä hallintoasioissa on nimenomainen säännös tiedoksiannosta hallintoasioissa annetun lain 6 §:ssä, jossa viitataan mainittuun oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 43 §:ään. Valmisteltavaan tiedoksiantolakiin on tar-

koitus sisällyttää kaikkia tiedoksiannon toimittajia koskeva esteellisyyssäännös.

Pykälän 2 momentin mukaan haastemiestä Ahvenanmaan maakunnassa on säädetty erikseen. Ahvenanmaan maakunnan maakunnanvoudinvirastosta annetun lain (898/79) 2 §:n 2 momentin nojalla ulosottoapulainen on myös haastemies. Mainitusta virastosta annetun asetuksen (65/80) 1 §:n mukaan viraston toimintaa johtaa ja valvoo maakunnanvouti, joka siten huolehtii myös tiedoksiantotoimesta. Käytännössä viraston ulosottoapulaiset suorittavat haastemiehen tehtävät ainoastaan Maarianhaminan kaupungissa ja Jomalan kunnan eteläosassa. Muualla maakunnassa tiedoksiantotehtävistä huolehtivat poliisimiehet.

2 §. *Haastemiehen toimialue.* Haastemiesten toimialue määräytyisi eri tavoin sen mukaan, onko haastemies tuomioistuimen, maistraatin vai poliisin palveluksessa. Tuomioistuimen palveluksessa olevien haastemiesten toimialue olisi tuomiopiiri ja maistraatin palveluksessa olevien kaupunki. Näin ollen sekä raastuvanoikeuden että maistraatin haastemiesten toimialue olisi raastuvanoikeuskaupungin alue. Poliisin palveluksessa olevan haastemiehen toimialue olisi sitä vastoin poliisiapiiri. Haastemiesten toimialue noudattaisi siten sen viranomaisen toimialueen rajoja, jonka palveluksessa he ovat.

3 §. *Haastemiehen tiedoksiantotehtävät.* Haastemiehen tehtävänä olisi viranomaisen tai yksityisen pyynnöstä antaa toimialueellaan tiedoksi tuomioistuimen tai viranomaisen päätöksiä sekä haasteita, kutsuja, ilmoituksia ja muita asiakirjoja. Haastemiehen tehtävän määrittely olisi asiallisesti samansisältöinen kuin haastomiestä annetun asetuksen 1 §:n 1 momentissa. Selvää on, että haastemiehen velvollisuutena on täyttää hänelle lainkohdassa säädetyt tehtävät. Tämä velvollisuus on kuitenkin voimassa vain 2 §:ssä määritellyllä toimialueella. Yksityisten pyynnöstä haastemiehen tulee suorittaa myös niin sanottuja yksityistiedoksiantoja, esimerkiksi testamenttien, lunastusvaatimusten ja irtisanomisilmoitusten tiedoksiantoja. Tällöin voidaan kuitenkin edellyttää, että kysymyksessä on asiakirja, jonka tiedoksiantoon asianomaisella voi olla oikeudellista tarvetta. Näin on esimerkiksi silloin, kun tiedoksianto lain mukaan edellytetään suoritettavaksi todisteellisesti tai kun tietyn oikeusvaikutuksen syntyminen on sidoksissa tiedoksiantoon.

Tarpeellisenä ei ole pidetty ottaa lakiin säännöksiä siitä, missä järjestyksessä tiedoksianto-

pyynnöt ja -asiat on haastemiehille toimitettava ja missä järjestyksessä tiedoksiantopyynnöt täytetään. Näistä voidaan tarvittaessa säätää asetuksessa ja määrätä asianomaista tuomioistuinta taikka virastoa koskevassa työjärjestyksessä tai ohjesäännössä.

Pykälän 2 momentin mukaan haastemies on oikeutettu suorittamaan tiedoksiantoja toimialueensa ulkopuolellakin. Tämä säännös mahdollistaa joustavan tiedoksiantokäytännön, esimerkiksi silloin, kun haastemiehen on haastettava samaan juttuun useita naapuripaikkakunnilla asuvia asianosaisia tai kun poliisiapiirin tai tuomioistuimen kanslia sijaitsee haastemiehen toimialueen ulkopuolella. Kun haastemiehen tiedoksianto-oikeutta ei ole alueellisesti rajoitettu, ei kysymystä voi syntyä siitä, onko toimialueen ulkopuolella suoritettu tiedoksianto pätevä.

4 §. *Henkilöllisyyden selvittäminen.* Tiedoksiannon asianmukainen toimittaminen edellyttää, että haastemies voi tarvittaessa velvoittaa tiedoksiannon vastaanottajaksi olettamaansa henkilöä ilmaisemaan nimensä ja henkilötunnuksensa. Sijaistiedoksiantoon turvauduttaessa voi olla tarpeen selvittää muunkin kuin haastettavan henkilötietoja. Ehdotuksen mukaan haastemies voisi vaatia henkilötietoja tiedoksiantotehtävää toimittaessaan, siis lähinnä tiedoksiannon vastaanottajan ilmoitetussa olinpaikassa. Velvollisuuden laiminlyönnistä ei ehdotetun lain nojalla aiheutuisi seuraamuksia. Kun haastemies olisi virkamies, olisi väärin henkilötietojen antaminen hänelle yleensä rangaistavaa rikoslain 16 luvun 20 a §:ssä (48/28) tarkoitettuna viranomaisen erehdyttämisenä.

Milloin asianomainen kieltäytyy haastemiehen tiedustelusta huolimatta antamasta henkilötietoja, on haastemiehen turvauduttava poliisin virka-apuun. Jos asianomainen kieltäytyy vielä poliisimiehelle antamasta henkilöllisyytensä selvittämiseksi tarpeellisia tietoja, on poliisimiehellä tällöin poliisilain (84/66) 13 §:n 2 momentin nojalla oikeus ottaa hänet kuulustelua varten kiinni. Mainittujen tietojen antamatta jättäminen poliisimiehelle on lisäksi rangaistavaa poliisilain 30 §:n 1 momentin nojalla. Ehdotettua säännöstä on pidetty tarpeellisenä ennen kaikkea siksi, että haastemies voi tarvittaessa vedota nimenomaiseen lain säännökseen, vaikka velvollisuuden laiminlyönnistä ei ehdotetun lain nojalla olisi mitään välittömiä seuraamuksia.

5 §. *Virka-apu.* Haastemiehellä olisi oikeus saada poliisilta tiedoksiantotehtäviensä suorittamiseksi tarpeellista virka-apua. Haastemies voi

tarvita virka-apua esimerkiksi silloin, kun tiedoksiannon vastaanottaja 4 §:n vastaisesti kieltäytyy antamasta henkilötietojaan tai kun hänellä on syytä jo ennalta olettaa turvallisuutensa uhatuksi.

6 §. *Muut tiedoksiintoon oikeutetut.* Pykälän 1 momentissa luetelluilla virkamiehillä ja myös erällä toimihenkilöllä (1 momentin 2 kohta) olisi oikeus suorittaa haastamisia ja tiedoksiantoja samoin vaikutuksin kuin haastemies. Tämä oikeus koskisi myös suullisia haasteita. Tässä pykälässä säänneltäisiin vain mainittujen virkamiesten ja toimihenkilöiden *kelpoisuus* haastamiseen ja tiedoksiintoon. Se, milloin heillä on velvollisuus tällaisiin toimenpiteisiin, määräytyy sen mukaan, liittyykö tiedoksiannettava asia muuten heidän virkatehtäviinsä, tai onko asianomainen henkilö esimiehen määräyksen taikka työjärjestyksen mukaan velvollinen toimittamaan tiedoksiantoja.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan haastamisen ja tiedoksiannon on oikeutettu suorittamaan ensinnäkin poliisimies, virallinen syyttäjä, ulosottomies, siis kaupunginvouti ja nimismies, sekä kaupunginvoudin viraston ulosottoapulainen ja julkinen notaari. Ehdotus vastaa osaksi haastomiehistä annetun asetuksen 2 §:ää, jonka mukaan yksittäistapauksissa on nimismiehellä, kaupunginvoudilla, kaupunginviskaalilla sekä julkisella notaarilla oikeus määräyksettä toimittaa haastemiehen tehtäviä. Ehdotuksen mukaan nimismiehellä olisi vastaava oikeus useammassa ominaisuudessa. Nimismiestä ei siis lainkohdassa erikseen mainita. Myös kaupunginvoudinviraston ulosottoapulainen voisi virka-asemansa perusteella toimittaa tiedoksiantoja muissakin kuin ulosottoasioissa. Lautamiesten tiedoksianto-oikeus ehdotetaan kokonaan tarpeettomana poistettavaksi. Merkittävä muutos nykyiseen lakiin olisi se, että poliisimiehillä olisi kaikissa asioissa suoraan virka-asemansa perusteella tällainen oikeus. Poliisimiesten *tiedoksiantovelvollisuudesta* tullaan säätämään pykälän 2 momentin mukaan asetuksella. Säännökset tulisivat haastemiesasetukseen. Tarkoitus on, että paikallispoliisiin kuuluvilla poliisimiehillä olisi velvollisuus suorittaa tiedoksiantoja hallintoasioissa ja rikosasioissa sekä poliisipiirin päällikön antamasta määräyksestä muunkinlaisissa asioissa.

Momentin 2 kohdan mukaan tuomioistuimen tai maistraatin taikka poliisipiirin päällikön määräämä asianomaisen tuomioistuimen, maistraatin tai poliisipiirin palveluksessa oleva virkamies tai toimihenkilö on myös oikeutettu toimittamaan haastamisia ja tiedoksiantoja. Tämä säännös

mahdollistaisi sen, että haastamisia ja tiedoksiantoja voitaisiin nykyistä joustavammin toimittaa muun virkatoiminnan yhteydessä virastossa tiedoksiannon vastaanottajan siellä asioidessa. Säännös on tarpeen erityisesti pienillä paikkakunnilla, joissa haastemiehiä tai poliisimiehiä ei ole aina virka-aikana tavattavissa.

Tarkoitus on muuttaa tiedoksiannosta hallintoasioissa annetun asetuksen 2 §:ää siten, että valtion tai kunnan viranomaisen määräämä asianomaisen viranomaisen palveluksessa oleva virkamies tai viranhaltija olisi oikeutettu toimittamaan haastetiedoksiantoja viranomaisen toimialaan kuuluvissa hallintoasioissa. Tämä muutos voidaan toteuttaa tiedoksiannosta hallintoasioissa annetun lain 5 §:n 2 momentin valtuussäännöksen nojalla.

Momentin 3 kohdan mukaan tiedoksiintoon on viranomaisen pyynnöstä oikeutettu myös vankilan johtaja tai vankilan johtajan määräämä virkamies, esimerkiksi vankilan apulaisjohtaja, kun haastettava tai tiedoksiannon vastaanottaja on vanki. Vankiloissa joudutaan rangaistustaan suorittaville toimittamaan huomattavan paljon tiedoksiantoja sekä riita- että rikosasioissa. Ehdotettu säännös mahdollistaisi sen, että tiedoksiannot voidaan vankiloissa toimittaa virka-aputeitse ilman haastemiehen läsnäoloa.

Momentin 4 kohdan mukaan puolustusvoimissa joukko-osaston ja rajavartiolaitoksessa vartioston komentajan määräämä virkamies voisi suorittaa tiedoksiantoja sotilashenkilöille toisen viranomaisen sitä pyytäessä. Kun sotilashenkilö kutsutaan kuulusteltavaksi, vastaamaan taikka todistajaksi yleiseen tuomioistuimeen, on hänet eräistä sotilas- ja siviiliviranomaisten välisistä suhteista rauhan aikana annetun asetuksen (265/22) 5 §:n 2 momentin mukaan haastettava sinne asianomaisen joukko-osaston päällikön välityksellä. Rajavartiolaitoksen osalta vastaavanlainen säännös on rajavartiolaitoksesta annetun asetuksen (2/76) 61 §:n 2 momentissa. Suuri osa tiedoksiantoasioista puolustusvoimissa tai rajavartiolaitoksessa palveleville kulkee nykyisin joukko-osaston tai rajavartioston kautta. Näin ollen tarkoituksenmukaista olisi, että joukko-osastossa tai vartiostossa palveleva henkilö, lähinnä oikeusupseeri, voisi toimittaa haastamisen tai tiedoksiannon silloin, kun haastettava tai tiedoksiannon vastaanottaja on rikoslain 45 luvun alainen henkilö.

Esitys ei aiheuttaisi muutoksia siihen oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 9 §:n ja tiedoksiannosta hallintoasioissa annetun lain 5 §:n sään-

nökeen, jonka mukaan asiakirjan voi antaa tiedoksi kaksi uskottavaa henkilöä ja yksikin, jos hän saa vastaanottajalta kirjallisen todistuksen tiedoksiannosta. Voimaan jäisivät myös muualla laissa olevat erityissäännökset tiedoksiannon toimittajista.

7 §. *Asetuksenantovaltuus.* Pykälä sisältäisi säännöksen asetuksenantovaltuudesta.

8 §. *Voimaantulo.* Pykälän 1 momenttiin on otettu voimaantulosäännös. Erilliseen haastemiehen määräyksen antamiseen perustuvasta järjestelmästä on tarkoitus luopua. Lain voimaan tullessa lakkaisivat ilman eri päätöstä aikaisemman lain nojalla annetut haastemiehen määräykset. Useimmat niistä henkilöistä, joilla tällainen määräys on, tulisivat haastemiehiksi suoraan lain nojalla.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ehdotetun 6 §:n 2 momentin ja 7 §:n nojalla tultaisiin antamaan asetus, jossa säädettäisiin

eräistä haastemiesten asemaan ja tehtäviin liittyvistä seikoista sekä poliisimiehen velvollisuudesta toimittaa tiedoksiantoja. Niin kuin aiemmin esitetystä on käynyt ilmi, on tarkoitus tehdä muutoksia myös tiedoksiannosta hallintoasioissa annettuun asetukseen. Asetusluonnokset ovat tämän esityksen liitteenä. Tarkistuksia on tehtävä myös toimituskirjain lunastuksesta ja toimituspalkkioista annettuun asetukseen (807/42).

3. Voimaantulo

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan noin kolmen kuukauden kuluttua sen hyväksymisestä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Haastemieslaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Haastemiehet

Haastemiehiä ovat tuomioistuimen, maistraatin tai poliisin palveluksessa olevat haastemiesten esimiehen tai haastemiehen toimen haltijat. Nismiespiirissä ulosottoapulainen on myös haastemies.

Haastemiestä Ahvenanmaan maakunnassa on säädetty erikseen.

2 §

Haastemiehen toimialue

Tuomioistuimen palveluksessa olevan haastemiehen toimialue on tuomiopiiri, maistraatin palveluksessa olevan toimialue on kaupunki ja poliisin palveluksessa olevan vastaavasti poliisipiiri.

3 §

Haastemiehen tiedoksiantotehtävät

Haastemiehen tehtävänä on antaa viranomaisen tai yksityisen pyynnöstä toimialueellaan tiedoksi tuomioistuimen tai muun viranomaisen päätöksiä sekä haasteita, kutsuja, ilmoituksia ja muita asiakirjoja.

Haastemies on oikeutettu suorittamaan tiedoksiantoja toimialueensa ulkopuolellakin.

4 §

Henkilöllisyyden selvittäminen

Jokainen on velvollinen antamaan haastemiehelle henkilöllisyytensä selvittämiseksi tarpeelliset tiedot, kun haastemies häneltä niitä tiedoksiantotehtävää toimittaessaan tiedustelee.

5 §

Virka-apu

Haastemiehellä on oikeus saada poliisilta tiedoksiantotehtävän suorittamiseksi tarpeellista virka-apua.

6 §

Muut tiedoksiantoon oikeutetut

Haastamisen ja tiedoksiannon on oikeutettu suorittamaan niin kuin haastemies:

1) poliisimies, virallinen syyttäjä, ulosottomies ja kaupunginvoudinviraston ulosottoapulainen sekä julkinen notaari;

2) tuomioistuimen tai maistraatin taikka poliisipiirin päällikön määräämä asianomaisen tuomioistuimen, maistraatin tai poliisipiirin palveluksessa oleva virkamies tai toimihenkilö;

3) vankilanjohtaja tai vankilanjohtajan määräämä vankilan virkamies, kun viranomainen sitä pyytää ja haastettava tai tiedoksiannon vastaanottaja on vanki; sekä

4) puolustusvoimissa ja rajavartiolaitoksessa joukko-osaston komentajan tai häneen rinnastettavan esimiehen määräämä virkamies, kun viranomainen sitä pyytää ja haastettava tai tiedoksiannon vastaanottaja on rikoslain 45 luvun alainen henkilö.

Poliisimiehen velvollisuudesta toimittaa tiedoksiantoja säädetään asetuksella.

7 §

Asetuksenantovaltuus

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

8 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

Tällä lailla kumotaan haastomiehistä 7 päivänä
syyskuuta 1901 annettu asetus. Kumottavan ase-
tuksen nojalla annettu haastemiehen määräys
lakkaa ilman eri päätöstä tämän lain tullessa
voimaan.

Helsingissä 17 päivänä tammikuuta 1986

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Oikeusministeri *Christoffer Taxell*

Haastemiesasetus

Oikeusministerin esittelystä säädetään päivänä kuuta 198 annetun haastemieslain
(/) 6 §:n 2 momentin ja 7 §:n nojalla:

1 §

Raastuvanoikeus, maistraatti ja poliisipiirin päällikkö johtavat ja valvovat virastonsa haastemiesten tiedoksiantotoimintaa.

Viraston haastemiesten välinen työnjako voidaan vahvistaa työjärjestyksessä tai ohjesäännössä.

2 §

Raastuvanoikeus, maistraatti ja poliisipiirin päällikkö antavat virastonsa haastemiehille virkamerkin. Virkamerkki on pidettävä virantoimituksessa mukana ja tarvittaessa esitettävä.

Haastemieslain (/) 6 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun virkamiehen tai toimihenkilön on tarvittaessa esitettävä jäljennös sanotussa lainkohdassa tarkoitetusta määräyksestä.

3 §

Haastemiehen on pidettävä tiedoksiannoistaan päiväkirjaa.

4 §

Milloin haastemies, jonka tehtäväksi tiedoksi-

anto on annettu, havaitsee, että tiedoksianto on toimitettava hänen toimialueensa ulkopuolella eikä hän itse aio sitä suorittaa, on hänen lähetettävä tiedoksiannettavat asiakirjat asianomaisen tuomioistuimen, maistraatin tai nimismiespiirin haastemiehelle. Milloin tiedoksiannon voi toimittaa haastemieslain 6 §:n 1 momentin 3 tai 4 kohdassa tarkoitettu henkilö, voidaan asiakirjat lähettää suoraan tälle.

5 §

Oikeusministeriö antaa tarkempia määräyksiä 1—4 §:n soveltamisesta sekä vahvistaa virkamerkin ja päiväkirjan kaavan.

6 §

Paikallispoliisiin kuuluva poliisimies on velvollinen suorittamaan tiedoksiantoja hallintoasioissa ja rikosasioissa sekä poliisipiirin päällikön antamasta määräyksestä muunkinlaisissa asioissa.

7 §

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

Asetus

tiedoksiannosta hallintoasioissa annetun asetuksen 2 §:n muuttamisesta

Oikeusministerin esittelystä muutetaan tiedoksiannosta hallintoasioissa 16 päivänä joulukuuta 1966 annetun asetuksen (662/66) 2 § näin kuuluvaksi:

2 §

Valtion tai kunnan viranomaisen määräämä asianomaisen viranomaisen palveluksessa oleva virkamies tai viranhaltija on oikeutettu toimittamaan haastetiedoksiantoja viranomaisen toimialaan kuuluvissa asioissa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun henkilön on tarvittaessa esitettävä selvitys oikeudestaan toimittaa haastetiedoksiantoja.

Tämä asetus tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .